

نکات کلیدی

۱- منظور از ادبیات معاصر چیست؟

به کلیه آثاری که پس از دوره مشروطه تا امروز پدید آمده‌اند، ادب معاصر می‌گویند.

پیدایش شعر معاصر در ایران با رخدادهایی از جمله انقلاب مشروطه، پایان سلسله قاجار و آغاز حکومت پهلوی همراه است.

۲- دوره معاصر تا پیش از انقلاب اسلامی

ویژگی‌های عمومی ادب فارسی در این دوره:

نوآوری‌های افراطی و بی‌ریشه، اندیشه‌های باستان‌گرایانه، گرایش به اشعار ترجمه
رخدادهای مهم سیاسی این عصر:

صدور فرمان مشروطه، روی کار آمدن رضاخان، برکناری رضاخان در شهریور ۱۳۲۰، حکومت محمدرضاشاه، برقراری آزادی‌های نسبی سیاسی- اجتماعی، محدود شدن مجدد فضای اجتماعی

۳- شعر دوره معاصر

شعر دوره معاصر با عنوان «شعر نو» شناخته می‌شود.
افراد چون تقی رفعت، شمس کسمایی، ابوالقاسم لاهوتی، جعفر خامنه‌ای و نیما یوشیج در فرم و محتوای شعر فارسی تفاوت‌هایی ایجاد کردند. این افراد را می‌توان پیشگامان شعر نو نامید.

۴- نیما و شعر نو:

نیما در عناصر زبان، تخیل، احساس، معنی، فرم و ساختار شعر تغییراتی پدید آورد و شعر فارسی را از این جنبه‌ها متحول کرد.

دوره‌های چهارگانه شعر فارسی پیش از انقلاب:

دوره اول (دوران سلطنت رضاخان از ۱۳۰۴ تا ۱۳۲۰ هجری شمسی)

دوره دوم (از آغاز حکومت محمدرضاشاه تا کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲)

✓ مهم‌ترین رخدادهای دوره دوم: چاپ اشعار نیما در مجلات روزگار نو و سخن، و تشکیل نخستین کنگره نویسندگان و شاعران ایران (در تیرماه ۱۳۲۵)

دوره سوم (از کودتای ۲۸ مرداد تا قیام ۱۵ خرداد ۱۳۴۲) - این دوره:

- ✓ با شروع دوباره استبداد و محدود شدن فضای سیاسی - اجتماعی در ایران همراه است.
- ✓ در این دوره، شعر نوی تغزلی همچنان به راه خود ادامه می‌داد.

دوره چهارم (از سال ۱۳۴۲ تا ۱۳۵۷) - در این دوره:

- ✓ فضای اجتماعی متشنج می‌شود.
- ✓ مبارزه مفهومی جدید می‌گیرد.
- ✓ مسیر عمده شعر، اجتماعی - حماسی ست.
- ✓ کمال جریان‌های ادبی دوره‌های پیش است.

مهم‌ترین شاعران این چهار دوره: فریدون توللی، شهریار، نادرپور، هوشنگ ابتهاج، فریدون مشیری، فروغ فرخزاد، منوچهر آتشی، محمدرضا شفیعی کدکنی، حمید مصدق و ...

۵- معرفی چند شاعر معروف دوره‌های چهارگانه پیش از انقلاب اسلامی



رخشنده اعتصامی

مشهور به پروین اعتصامی

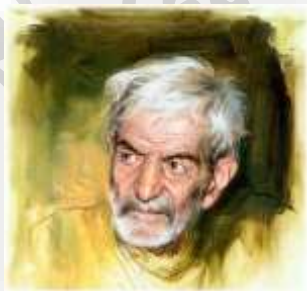
نام پدر: یوسف اعتصام‌الملک

قالب شعری: قصیده

سبک: تقلید از سبک خراسانی و شیوه انوری و سنایی

مهارت و شهرت شاعری در: فنّ مناظره (گفت‌وگو)

ویژگی‌های عمده شاعرانه: توجه به پند و اندرز و مضامین اخلاقی



محمدحسین پهچت تبریزی

لقب: شهریار

قالب شعری: غزل

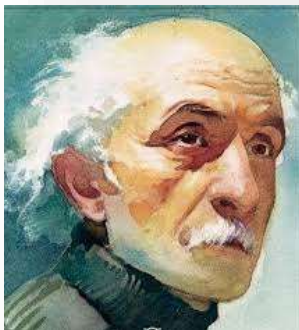
زبان‌ها: فارسی و ترکی

شاهکار شاعری: منظومه حیدربابایه سلام

سبک شاعری: عراقی (تقلید از حافظ)

علی اسغندیاری

تخلص شاعرانه: نیما یوشیج



لقب: پدر شعر نو

ویژگی‌های شعری: قالب، زبان و مضمون نو، کاربرد واژگان روزمره و عامیانه در شعر، کاربرد ترکیب‌های تازه در شعر
اقدامات مهم نیا؛

✓ سرودن منظومه افسانه در سال ۱۳۰۱ به عنوان بیانیه شعر نو

* ویژگی‌های منظومه افسانه: تغییر در جایگاه قافیه، نگاه نو، نگرش عاطفی به واقعیات ملموس، سیر آزاد تخیل، نزدیکی به ادبیات نمایشی

✓ سرودن ققنوس در سال ۱۳۱۶ و تثبیت جریان نوگرایی در شعر

✓ تکمیل کننده جریان تحول در شعر معاصر

مهم‌ترین نمونه‌های شعری: آی آدمها، می تراود مهتاب، تو را من چشم در راهم،

منظومه افسانه، قصه رنگ پریده (در قالب

مثنوی)، ققنوس، بز ملا حسن مسئله گو، خروس و روباه

مهدی اخوان ثالث

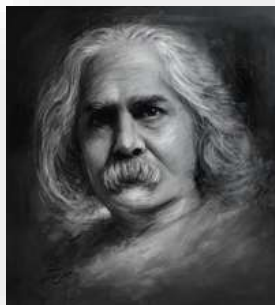
تخلص شاعرانه: م. امید

ویژگی‌های شعری: کاربرد شیوه روایی - داستانی در شعر، حماسی بودن زبان،

باستان گرایی، به کارگیری ویژگی‌های سبک خراسانی، توجه به مضامین اجتماعی

در شعر

مهم‌ترین آثار: آخر شاهنامه، زمستان، از این اوستا



۵- نثر ادبیات معاصر

قالب‌های رایج: ایات نمایشی، سفرنامه، مقاله، رمان، داستان، داستان کوتاه، آثار ترجمه شده

نخستین‌های عصر ادبی معاصر:

نخستین رمان تاریخی: شمس و طغرا، اثر محمدباقر میرزا خسروی

اولین رمان اجتماعی: تهران مخوف، اثر مشفق کاظمی

نخستین مجموعه داستانی: یکی بود یکی نبود، اثر محمدعلی جمال‌زاده

✱ نثرنویسان نسل اول

محمدعلی جمال‌زاده

مشهور به: آغازگر داستان‌نویسی نوین فارسی

ویژگی بارز آثار: عامیانه‌نویسی و کاربرد افراطی اصطلاحات و کنایات عامه در نثر



- ✓ در خانواده‌ای روحانی به دنیا آمد.
- ✓ آغازگر داستان‌نویسی نوین با انتشار کتاب «یکی بود، یکی نبود»
- ✓ اهل تهران و تحصیل کرده در اصفهان
- ✓ بیشتر عمر خود را در کشورهای غیر از ایران، از جمله لبنان، فرانسه، آلمان و سوئیس گذراند.
- ✓ در نثر بیش از آنکه به محتوا توجه داشته‌باشد، به سبک و کاربرد ترکیبات و واژگان عامیانه توجه می‌کند.
- ✓ در نویسندگی دنباله‌روی افرادی چون زین‌العابدین مراغه‌ای و علی‌اکبر دهخداست.

آثار: یکی بود یکی نبود، تلخ و شیرین، راه‌آب‌نامه

صادق هدایت (صاحب بوف کور)

صادق چوبک (صاحب تنگسیر)، بزرگ علوی (صاحب رمان چشم‌هایش)

✱ نویسندگان سبک تلفیقی:

جلال آل احمد



- ✓ در خانواده‌ای مذهبی به دنیا آمد.
 - ✓ در دوره‌ای از زندگی خود به احزاب سیاسی پیش از انقلاب پیوست.
 - ✓ اولین داستانش با عنوان «زیارت» در مجله سخن چاپ شد.
- مشهور به: سفرنامه‌نویسی، تک‌نگاری، مقاله‌نویسی و نوشتن نثرهای شکسته و تلگرافی
- آثار: زیارت، دید و بازدید، سه‌تار، غربزدگی، مدیر مدرسه، نون والقلم، خسی در میقات، ارزیابی شتابزده و بسیاری از آثار ترجمه

سیمین دانشور



- ✓ دانش‌آموخته دکترای زبان و ادبیات فارسی
 - ✓ همکاری با نشریه‌های نقش و نگار، کتاب ماه کیهان و آرش
 - ✓ مترجم داستان‌ها و نمایش‌نامه‌های مشهور نویسندگان خارجی
- آثار: رمان اجتماعی معروف سووشون و مجموعه داستان آتش خاموش (نخستین تجربه داستان‌نویسی) و شهری چون بهشت

تقی مدرسی روحانی (رمان نویس و روان‌پزشک)

محمود اعتمادزاده (به‌آذین) - صاحب اثر معروف دختر رعیت و نمایش‌نامه‌های از آن سوی دیوار و کاوه و ترجمه‌های بسیاری از زبان‌های فرانسوی و انگلیسی به فارسی
غلام‌حسین سعیدی با نام مستعار گوهر مراد، صاحب آثاری چون عزاداران بیل، شب‌نشینی باشکوه، گور و گهواره، ترس و لرز و نمایش‌نامه‌های فراوانی از جمله: آی با کلاه، آی بی کلاه و چوب‌به‌دست‌های ورزیل و پرواربندان
جمال میرصادقی، نویسنده و منتقد ادبی، صاحب آثار معروفی چون عناصر داستان و ادبیات داستانی (در حوزه نقد و داستان)، دوال‌پا و هراس (مجموعه‌های داستان)، کلاغ‌ها و آدم‌ها و شب‌چراغ (رمان)
✳️ نویسندگان نثر مقاومت:

✚ آغاز دوران مقاومت ادبی را می‌توان سال ۱۳۴۲ دانست.

✚ منظور از اصطلاح مقاومت در آثار این دوره از نثر فارسی، شکل‌گیری آثاری با محتوای ادبیات پایداری، مبارزه و توجه به مسائل و معضلات سیاسی - اجتماعی است.

✚ در غالب داستان‌ها و رمان‌های این دوره، فضای ارباب، ترس، شکنجه و ناامنی اجتماعی، فقر و نابه‌سامانی مشهود است.

✚ از چهره‌های شناخته‌شده این دوره می‌توان به علی محمد افغانی (صاحب اثر شوهر آهو خانم)، احمد محمود (صاحب رمان همسایه‌ها)، هوشنگ گلشیری (صاحب بره گمشده راعی و دهکده پرمالال) اشاره کرد.

۶- دوره انقلاب اسلامی

✚ بعد از قیام ۱۵ خرداد ۱۳۴۲، تکاپوی گروه‌های مختلف اجتماعی و سیاسی برای رسیدن به آزادی و استقلال بیشتر شد و این تلاش‌ها در سال ۱۳۵۷ به نتیجه رسید.

✚ ادبیات نیز همراه با جنبه‌ها و ابعاد دیگر دچار تحول شد.
✚ ادبیات این دوران را «ادبیات انقلاب اسلامی» می‌نامند.

۷- شعر در دوره انقلاب اسلامی

✚ هر شاعری بن‌مایه‌های فکری خود را از جامعه می‌گیرد؛ زیرا آثارش بازتابی از روحیات، افکار و رخدادهای محیط اجتماع است. این ویژگی در صورتی که شاعر یا نویسنده از مردم و با مردم باشد، پررنگ‌تر و قابل توجه‌تر است.

✚ شاعران و نویسندگان عصر انقلاب، باورهای انقلاب و مکتبی داشتند.

✚ موضوعات عمده ادبیات انقلاب، اندیشه‌ها و مضامینی عرفانی و مذهبی از جمله شهادت، ایثار، آزادی و عشق بود.

✚ در برخی از آثار این دوره مظاهر فرهنگ غربی نیز دیده می‌شود.

✚ طنز و انتقاد اجتماعی نیز در دوره ادبیات انقلاب اسلامی رشد کرد.

درون‌مایه‌های عمده ادبیات انقلاب:

✓ محکوم کردن استبداد و بیداد در اشعار افرادی از جمله حمید سبزواری

- ✓ ستایش آزادی و آزادی خواهان در اشعار افرادی از جمله علی موسوی گرمارودی و علی معلم
- ✓ ترسیم افق‌های روشن و امیدبخش پیروزی بر خلاف ادبیات مایوس پیش از انقلاب در اشعار افرادی همچون قیصر امین‌پور، سلمان هراتی و حسن حسینی
- ✓ تکریم شهید و فرهنگ شهادت با تکیه بر اسطوره‌های ملی و تاریخی در اشعار افرادی چون حسن حسینی و قیصر امین‌پور
- ✓ طرح اسوه‌های تاریخی به‌ویژه تاریخ اسلام مانند پیامبر اکرم (ص)، علی (ع)، امام حسین (ع) و چهره‌های مبارز همچون امام خمینی در اشعار افرادی چون علی موسوی گرمارودی، حمید سبزواری، حسن حسینی، نصرالله مردانی و سلمان هراتی
- ✓ در ادبیات پایداری پس از انقلاب، شرح رنج‌ها و مظلومیت‌های مردم فلسطین، لبنان و افغانستان نیز دیده می‌شود.

۷- شاخه‌های مختلف ادبیات انقلاب

شاخه نخست: گروهی که با ارزش‌های تازه انقلابی هماهنگ شده و شاخه نیرومندی از ادب انقلاب را ادامه دادند. افراد این گروه، به‌عنوان جریانی کمال‌یافته و پیش‌کسوت شناخته می‌شوند. برخی شاعران این دسته عبارتند از: حمید سبزواری، قیصر امین‌پور، سیدعلی موسوی گرمارودی، سیدحسن حسینی.

شاخه دوم: گروهی که در ادامه جریان‌های پیش از انقلاب حرکت کردند. این گروه عمدتاً پس از انقلاب به خارج از ایران مهاجرت کردند یا داخل ایران به خلق آثار ادبی پرداختند. از جمله شعرای این شاخه می‌توان به هوشنگ ابتهاج، حسین منزوی، علی محمد افغانی و محمود دولت‌آبادی اشاره کرد.

شاخه سوم: این شاخه را می‌توان شاخه جوان ادبیات پس از انقلاب نامید. آن‌ها منادی اندیشه‌های انقلابی بودند و بن‌مایه‌ها و تصاویر عمده شاعرانه خود را از فضای انقلابی و حال و هوای انقلاب دریافت می‌کردند. از جمله شعرای معروف این شاخه می‌توان به نصرالله مردانی، سلمان هراتی و علیرضا قزوه اشاره کرد.

- ✚ جریان انقلابی ادبیات معاصر در سیر تاریخی خود به دوران دفاع مقدس و دوران جنگ برمی‌خورد.
- ✚ این دوره همراه با تحریک عواطف دینی و ملی و راه‌یابی موضوعاتی از جمله دفاع از میهن، ایثار، شهادت، پایداری، شجاعت و میهن‌دوستی همراه است.
- ✚ از بارزترین ویژگی‌های فنی و ادبی شعر پس از انقلاب کاهش تمایل جامعه ادبی ایران به سرودن شعر نیمایی است؛ گرچه پس از مدتی این جریان مجدداً راه خود را در ادبیات فارسی ایران باز می‌کند.
- ✚ قالب‌های سنتی موردتوجه در شعر انقلاب، غزل، دوبیتی، مثنوی و رباعی، چهارپاره، ترکیب‌بند و بحر طویل است.
- ✚ غزل-مثنوی^۱ از ابداعات و نوآوری‌های شعر انقلاب در شعر فارسی است.

۸- نثر در دوره انقلاب اسلامی

^۱ غزل- مثنوی سرودن یک غزل در متن یک مثنوی و از قالب‌های ابداعی شعر انقلاب است.

✚ در حوزه نثر، ادبیات داستانی بر خلاف شعر، تا حدودی به‌طور طبیعی راه خود را ادامه داد و رواج یافت و همراه با تغییرات محتوایی، در فنون و سبک‌های داستان‌نویسی هم تغییراتی پیش آمد.

✚ در داستان‌نویسی دهه شصت، جایگاه نسل جوان کم‌رنگ است؛ درحالی‌که در حوزه شعر این گروه نقش مؤثرتری دارند.

✚ دلیل تسلط و برتری نویسندگان پیش‌کسوت، حفظ ارتباطات جهانی و دانستن زبان‌های خارجی‌ست.

از نویسندگان پیش‌کسوت این دوره:

احمد محمود (صاحب آثار مدار صفر درجه و زمین سوخته)

محمود دولت‌آبادی (صاحب اثر روزگار سپری‌شده مردم سالخورده)

اسماعیل فصیح (صاحب اثر زمستان)

هوشنگ گلشیری (صاحب اثر آینه‌های دردار)

✚ نویسندگان این دوره را می‌توان به دو دسته تقسیم کرد: مذهبی‌ها (که به ثبت رویدادهای جنگ و حماسه‌های آن و عوالم معنوی می‌پرداختند) و دگراندیشان (که در رویارویی با تحرکات فکری داخلی یا خارجی، به موضوع تضادها و تناقض‌های انسان پرداختند).

✚ نسل جوان پس از انقلاب کار خود را در نثر با نوشتن داستان کوتاه شروع کرد.

✚ کانون نویسندگان ایران پس از پیروزی انقلاب کار خود را دوباره آغاز کرد، اما دستخوش کشمکش‌های عقیدتی-سیاسی شد و در نهایت جذب توده از این انشعاب جدا شد.

✚ سال‌های پس از جنگ دوران اوج رمان‌نویسی در ایران است. این جریان در سراسر دهه هفتاد نیز تداوم یافت.

✚ از نویسندگان معروف انقلابی می‌توان افراد زیر را نام برد:

علی مؤذنی، سیدمهدی شجاعی، احمد دهقان، محمدرضا سرشار، رضا امیرخانی، حبیب احمدزاده، مصطفی مستور

✚ در دهه هفتاد و پس از آن، گرایش به خاطره‌نویسی نیز گسترش یافت.

✚ نثر ادبی و نمایش‌نامه از قالب‌های رایج نثر در این دوره است.



معرفی نویسندگان و شعرای دوران انقلاب:

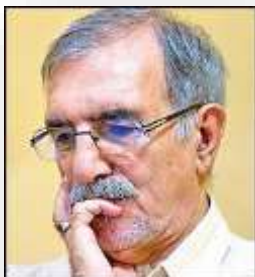
قیصر امین‌پور - شاعر

آثار شعری: در کوچه آفتاب، تنفس صبح، آینه‌های ناگهان، منظومه ظهر روز دهم، دستور

زبان عشق، گلها همه آفتابگردانند

آثار نثر: طوفان در پراتنز، بی بال پریدن، سنت و نوآوری در شعر معاصر، شعر و کودکی

✓ نثر او ساده، عمیق و عاطفی است.



سیدعلی کرم‌رودی

- ✓ از پیشتازان شعر مذهبی قبل از انقلاب
- ✓ وفادار به آرمان‌ها و اهداف انقلابی
- ✓ تبخّر در سرودن شعر سپید

قالب‌های برتر شعری: قصیده و غزل

آثار شعری: صدای سبز، خواب ارغوانی، برآشفتن گیسوی تاک، گوشواره عرش



سلمان هراتی

- ✓ از شاعران نواندیش انقلاب اسلامی
- ✓ او در یک حادثه رانندگی جان خود را از دست داد.

آثار: از این ستاره تا آن ستاره، از آسمان سبز، دری به خانه خورشید

محمدرضا سرشار

نام هنری: رضا رهگذر

- ✓ از نویسندگان مطرح حوزه کودک و نوجوان



مهم‌ترین فعالیت‌های هنری: قصه‌نویسی، قصه‌گویی، تدریس در حوزه داستان‌نویسی، فعالیت در نشریات تخصصی و مباحث پژوهشی ادبیات کودک و نوجوان، فعالیت در نشریه‌های رشد دانش‌آموز، قلمرو، سوره و پویش

آثار داستانی: اگه بابا بمیره، مهاجر کوچک

علی مؤدّتی



- ✓ صاحب آثار در همه حوزه‌های ادبیات داستانی از جمله داستان کوتاه، داستان

بلند، رمان، ادبیات نمایشی و فیلم‌نامه

آثار: ظهور، سفر ششم، ملاقات در شب آفتابی، دلاویزتر از سبز



- ✓ تحصیل در حوزه ادبیات نمایشی (دراماتیک)
- ✓ فعال در حوزه‌های مختلف نثر و ادبیات کودک و نوجوان
- ✓ فعالیت در نشریه‌های گوناگون از جمله جمهوری اسلامی، رشد جوان و صحیفه آثار: بدوک (فیلم‌نامه)، ضیافت، جای پای خون، کشتی پهلوگرفته (داستان)

فعالیت‌های گروهی و کلاسی

۱- جدولی طراحی کنید که دربردارنده اطلاعات زیر باشد:

- دوره‌های مختلف ادبیات معاصر در ایران / دوره‌های مختلف شعری / دوره‌ها و تقسیم‌بندی نثر معاصر / نویسندگان و شعرای معروف دوره‌های مختلف ادبیات معاصر و آثار آنها
- ۲- با مراجعه به مقالات، پایگاه‌های معتبر اینترنتی یا کتاب‌های شعر معاصر، نمونه‌هایی از اشعار جعفر خامنه‌ای و شمس کسمایی را بیابید و تفاوت‌های قالبی و محتوایی آنها را با اشعار سنتی بررسی کنید.
- ۳- دو نمونه شعر زیر را در قلمروی فکری با هم مقایسه کنید و بگویید متعلق به کدام دوره از تاریخ ادبیات معاصر است؟ برای پاسخ خود دلیل بیاورید.

الف) پیش از تو آب معنی دریا شدن نداشت
شب مانده بود و جرأت فردا شدن نداشت
بسیار بود رود در آن برزخ کبود
اما دریغ، زهره دریا شدن نداشت
در آن کویر سوخته آن خاک بی بهار
حتی علف اجازه زیبا شدن نداشت
ب) هرگز از مرگ نه‌راسیده‌ام / اگرچه دستانش از ابتدال شکننده‌تر بود / هراس من، باری، همه از مردن در سرزمینی است / که مزد گورکن / از بهای آزادی آدمی / افزون باشد

۴- به نظر شما پیام شاعران و نویسندگان ادبیات معاصر به جهانیان چیست؟

- ۵- از میان رمان‌هایی که نام آنها در درس هفتم آمده‌است، یکی را با رأی‌گیری انتخاب، صفحات آن را برای مطالعه بین خود تقسیم و پس از مطالعه آن را در کلاس برای دوستان خود تعریف کنید. پس از اتمام کتاب، آن را در قلمروهای سه‌گانه تحلیل کنید. نتیجه تحلیل خود را به نگارش درآورید و آن را به نشانی انتشارات کتاب رشد آزما علوم و فنون ادبی ارسال کنید تا در مسابقه بهترین تحلیل دانش‌آموزی شرکت داده شوید. تا پایان سال تحصیلی فرصت ارسال نوشته‌هایتان را دارید.
- ۶- نمونه‌هایی از شعر یا داستان امروز را انتخاب کنید و در کلاس بخوانید.

در صورتی که بخواهید به شعر دوره انقلاب (سال ۱۳۵۷ تا امروز) یک دوره تاریخی دیگر بیفزایید، آن را چگونه نام‌گذاری می‌کنید؟ دلیل نام‌گذاری خود را برایهم کلاسی‌های خود توضیح دهید.

۷- با مراجعه به کتاب فارسی خود، یک اثر دوره قبل از انقلاب را با یک اثر دوره بعد از انقلاب انتخاب، سپس آنها را در قلمروی فکری مقایسه کنید و شباهت‌ها و تفاوت‌های آنها را بنویسید.

ه س ا ب ق ه

پس از یادداشت‌پردازی و مطالعه نکات مهم درس، برای هم‌کلاس‌های خود درباره یکی از موضوعات زیر سخنرانی کنید و به یکدیگر درباره نحوه و میزان تأثیر سخنرانی‌های ارائه‌شده امتیاز دهید. در امتیازدهی خود معیارهای زیر را در نظر بگیرید. هر بخش دو امتیاز دارد. می‌توانید در متن سخنرانی خود، از اطلاعات فراتر از کتاب نیز استفاده کنید.

موضوعات سخنرانی:

دوره‌های مختلف شعر معاصر فارسی

نیما و تأثیرات وی بر شعر معاصر

معرفی مختصر نویسندگان مطرح معاصر و آثار آن‌ها

معرفی قالب شعری غزل- مثنوی و ارائه نمونه‌هایی از آن

معرفی سه شاعر از شعرای ادبیات انقلاب اسلامی

شاخصه ارزیابی	شروع و پایان مناسب	جامعیت مطالب	برقراری ارتباط مؤثر	رعایت لحن گفتار	زمان‌بندی مناسب	جمع از ۱۰
امتیاز						

پرسش‌های پیشنهادی آزمون

ردیف	متن سؤال	نمره
۱	الف) سوالات کوتاه پاسخ کدام یک از دو رخداد زیر را آغازگر دوره ادبیات معاصر می‌دانند؟ الف) انتشار شعر ققنوس ب) انتشار مجموعه داستان یکی بود یکی نبود	۰/۲۵
۲	ارزش و اهمیت هنر داستان‌نویسی زین‌العابدین مراغه‌ای در چیست؟ الف) زیبایی‌شناختی و تکنیک (ب) رمان اجتماعی ج) سفرنامه تخیلی (د) رمان تاریخی	۰/۲۵
۳	در کدام گزینه به ماهیت شعر جدید ابداعی نیما یوشیج اشاره نشده است؟ الف) احساس، معنی (ب) فرم و ساختار ج) روح و لحن (د) زبان و تخیل	۰/۲۵
۴	جاهای خالی را با کلمات مناسب پر کنید. الف) قیصر امین‌پور با کتاب جایگاه خود را در تثبیت کرد. ب) اولین رمان تاریخی دوره معاصر را محمدباقر میرزا خسروی و اولین رمان اجتماعی را مرتضی مشفق کاظمی نوشت.	۱
۵	با توجه به عبارات زیر، موارد درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. الف) از نویسندگان عصر انقلاب است و در حوزه ادبیات و دفاع مقدس قلم می‌زند. (رضا رهگذر، علی مؤذنی، سید مهدی شجاعی) ب) از نویسندگان مشهور معاصر در حوزه ادبیات کودک و نوجوان است. (رضا رهگذر، سلمان هراتی، علی مؤذنی) ج) در رشته ادبیات نمایشی تحصیل کرده و در روزنامه جمهوری اسلامی و رشد جوان همکاری داشته است. (محمد رضا سرشار، گرمارودی، سیدمهدی شجاعی)	۱

۰/۷۵	<p>د) از پیش‌تازان شعر مذهبی قبل از انقلاب است و در غزل و قصیده بیشتر طبع آزمایی کرده است. (سلمان هراتی، گرمارودی، سیدمهدی شجاعی)</p> <p>در جدول زیر، اثر را با صاحب اثر تطبیق دهید. (در قسمت ب یک مورد اضافی است).</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <thead> <tr> <th>الف</th> <th>ب</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>دهکدهٔ پرملال</td> <td>احمد محمود</td> </tr> <tr> <td>آینه‌های دردار</td> <td>علی محمد افغانی</td> </tr> <tr> <td rowspan="2">مدار صفر درجه</td> <td>هوشنگ گلشیری</td> </tr> <tr> <td>امین فقیری</td> </tr> </tbody> </table>	الف	ب	دهکدهٔ پرملال	احمد محمود	آینه‌های دردار	علی محمد افغانی	مدار صفر درجه	هوشنگ گلشیری	امین فقیری	۶
الف	ب										
دهکدهٔ پرملال	احمد محمود										
آینه‌های دردار	علی محمد افغانی										
مدار صفر درجه	هوشنگ گلشیری										
	امین فقیری										
۰/۲۵	<p>بهره بردن از زبان عامیانه از ویژگی‌های کدام دورهٔ نثر معاصر به شمار می‌آید؟</p> <p>ب) سوالات تشریحی</p>	۷									
۰/۵	چرا نیما را آغازگر شعر نوی معاصر می‌دانند؟	۸									
۰/۵	در هر کدام از نمونه‌های زیر کدام یک از درون‌مایه‌های شعر انقلاب را می‌توان دید؟	۹									
	الف) به گونهٔ ماه نامت / زبانزد آسمان‌ها بود / و پیمان برادری‌ات با جبل نور / چون آیه‌های جهاد محکم / تو آن راز رشیدی که روزی فرات بر لب ت آورد										
۱	ب) ز خون هر شهیدی لاله‌ای رست مبادا روی لاله پاگذاریم										
	ادبیات معاصر عصر انقلاب در چند شاخه قابل بررسی است؟ از هر دوره به یک شاعر یا نویسنده اشاره کنید.	۱۰									
۰/۵	منظور از ادبیات معاصر چیست؟	۱۱									
۰/۵	چرا نیما را «پدر شعر نو» نامیده‌اند؟	۱۲									
۰/۵	چه عاملی سبب تمایز شعر پروین اعتصامی از دیگر شاعران شده است؟	۱۳									
۰/۵	دو ویژگی نثر دورهٔ مقاومت را در ادبیات داستانی بنویسید.	۱۴									
۰/۵	عمده‌ترین دلیل گرایش نثر معاصر به ساده‌نویسی چیست؟	۱۵									
۱	وقوع جنگ تحمیلی چه تغییراتی را در زبان و محتوای شعر معاصر به وجود آورد؟	۱۶									
۰/۷۵	نویسندگان پس از انقلاب را به چند دسته می‌توان تقسیم کرد؟ نام ببرید.	۱۷									
۱۰		جمع									

پرسش‌های چهارگزینه‌ای (زمان پیشنهادی: ۸ دقیقه)

- ۱- آغازگر داستان‌نویسی کوتاه فارسی را در ایران با داستان می‌دانند.
الف) بزرگ علوی- چشم هایش
ب) صادق هدایت- بوف کور
ج) جمال‌زاده- یکی بود یکی نبود
د) جلال آل احمد- سه تار
- ۲- در کدام گزینه به آغازگران ادبیات جدید در ایران اشاره شده است؟
الف) رضا برهنی و جعفر خامنه‌ای
ب) احسان طبری و رضا برهنی
ج) فاطمه سیاح و شمس کسمایی
د) تقی رفعت و نیما یوشیج
- ۳- نخستین داستان کوتاه جلال آل احمد به نام در مجلهٔ به چاپ رسید.
الف) زیارت- سخن
ب) سه تار- یادگار
ج) دید و بازدید- ادب
د) خسی در میقات- نوبهار
- ۴- وجه مشترک احمد محمود و علی محمد افغانی در کدام گزینه آمده است؟

مجموعه کارگاه‌های بررسی کتب درسی نونگاشت- گروه دبیران ادبیات کشور

کانال تلگرام: @adabiate10

- الف) تأثیرپذیری از شیوه‌های داستان‌نویسی غرب (ب) آشنایی با تحقیقات و تتبعات اروپاییان
 ج) ترجمه آثار داستانی آمریکای لاتین (د) نگرش ناتورالیستی
- ۵- نخستین رمان تاریخی دوره معاصر را، به ترتیب چه کسی با چه نامی نوشت؟
 الف) تهران مخوف- مرتضی مشفق کاظمی (ب) شمس و طغرا- محمد باقر میرزا خسروی
 ج) سیاحت‌نامه ابراهیم بیگ- مراغه‌ای (د) تنگسیر- صادق چوبک
- ۶- مؤلف داستان راه‌آب‌نامه و تلخ و شیرین، صاحب کدام اثر زیر است؟
 الف) سیاحت‌نامه ابراهیم بیگ (ب) دید و بازدید
 ج) تهران مخوف (د) یکی بود، یکی نبود
- ۷- کدام گزینه نخستین رمان اجتماعی فارسی به شمار می‌رود؟
 الف) جنایات بشر (ب) تهران مخوف (ج) شمس و طغرا (د) یکی بود، یکی نبود
- ۸- کدام داستان بلند جلال آل احمد را نمونه نثر پرشتاب و تلگرافی یاد می‌کنند؟
 الف) مدیر مدرسه (ب) نون والقلم (ج) سرگذشت کندوها (د) سه تار
- ۹- در کدام گزینه مجموعه‌ای از کتب و نویسندگانی آمده‌است که باعث گسترش نثر فارسی شده‌اند؟
 الف) خیمه‌شب‌بازی صادق چوبک، چمدان بزرگ علوی، سگ ولگرد صادق هدایت
 ب) موریانه بزرگ علوی، زنده به گور صادق هدایت، خیمه‌شب‌بازی صادق چوبک
 ج) بوف کور صادق هدایت، تنگسیر صادق چوبک، چشم‌هایش بزرگ علوی
 د) سایه روشن صادق هدایت، چشم‌هایش بزرگ علوی، تنگسیر صادق چوبک
- ۱۰- عبارت زیر، به پدیدآورنده کدام اثر اشاره می‌کند؟
 «از ویژگی‌های شعری وی، شیوه بیان روایی و داستانی، حماسی بودن زبان و به کارگیری واژگان نحوی سبک خراسانی است.»
 الف) افسانه (ب) آخر شاهنامه (ج) از این اوستا (د) زمستان

شماره سؤال	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
پاسخ										
مدت زمان پاسخ‌گویی:	تعداد پاسخ‌های درست:			تعداد پاسخ‌های نادرست:						

تهیه و تنظیم: گروه مؤلفان رشدآزما

ویرایش و بررسی: س. ابراهیمی

تماس در تلگرام: @Baranismsg